

A ^{the}explorer bemutatja:

Angkor

A MOSOLYGÓ KÖVEK VÁROSÁ

A PÁRÁS LEVEGŐ ÉS AZ ÚT FÖLÉ HAJLÓ DZSUNGEL FÁI KÜLÖNLEGES HANGULATOT KÖLCSÖNÖZNEK A REGGELI BICIKLIZÉSNEK. S EZ AZ ÉLMÉNY CSAK FOKOZÓDIK, AMIKOR A SÚRÚ ZÖLDBŐL ELŐTÚNNEK A MÍVESEN MEGFARAGOTT KŐTORNYPOK, ANGKOR TEMPLOMAI. AZ ANTIK VILÁG EGYIK LEGJELENTŐSEBB TELEPÜLÉSKOMPLEXUMA, A KHMÉR BIRODALOM FŐVÁROSÁ, ÉSZAK-KAMBODZSA TURISZTÁGNÉSE, AHOL A TÖMEG ELLENÉRE KÖNNYEN RÁLEHETÜNK AZOKRA AZ ÖSVÉNYEKRE, MELYEK ÖRÖKRE BELÉNK VÉSŐDŐ SZEMÉLYES ÉLMÉNYEKHEZ VÉZETNEK.

ÍRTA ÉS FÉNYKÉPEZTE: KUNDERMANN BALÁZS

Angkor felfedezésének a szomszédos Thaiföld fővárosából érdemes nekivágni. Egyrészt, mert Délkelet-Ázsia egyik fő közlekedési csomópontjaként könnyen megközelíthető, másrészt pedig, mert minél fokozatosabban tárulkozik fel egy ország, annál izgalmasabb a belemerülés. Bangkok felhőkarcolói még a hajnali pára áttetsző ködében bujkálnak, mikor harmadosztályú vonatunk kigördül a főpályaudvarról. A kambodzsai határtól hatórányi zötyögés választ el, jut idő az ablakban elrohanó, élénkzöld rizsföldek üveges bámulása mellett a merengésre. Vajon mi vár ránk? Dzsungel nyelte paloták? Majmok és templomok? Romok, melyeket ifjúsági regények hőseivel számtalanszor körbejártunk már? A vonat kemény faülésein újra meg újraszínezzük a területről fejünkben élő képet.

NÉHÁNY ROM KÖRNYÉKÉN
FILMÉLMÉNYEK KÖSZÖN-
NEK RÁNK - A TA PROHM
TEMPLOMKOLOSTORBAN
FORGATTÁK PÉLDAUL
A LARA CROFT: TOMB
RAIDER CÍMŰ FILMET

A határállomás ventilátoros irodájában aztán egész oldalas vízumot ragasztanak útlevelünkbe, mely belépést garantál a 80-as évek végéig polgárháború sújtotta országba. Elsétálunk a Thaiföldön tiltott szerencsejáték szerelmeseinek felépített, fényreklámokkal telezsúfolt kaszinókomplexum mellett, és megcélozzuk a buszpályaudvart, ahol buszok helyett csak pár taxisoőr lézeng. Odabent gyorsan meggyőznek, hogy a kötött árú fuvar másfél óra alatt Siem Reapbe, az Angkor előszobájaként szolgáló városba repít, míg a busz ki tudja, mikor indul. Aztán alighogy elindultunk, kerek fejű, mosolygós sofőrünk balra lehajt a pár éve simára aszfaltozott főútról, hátraszól, hogy „No problem”, és egy fából ácsolt, egyszerű házikó mellett áll meg, majd kiszáll. Mire eszünkbe jut aggódni, egy tízéves forma kislánnyal tér vissza. „Daughter” – magyarázza lányára mutatva tolatás közben. Talán hogy ne legyen egyedül visszaúton, talán vesz neki valamit a városban, nem derül ki. Később még egy sufinál megállunk gázt tankolni, s már hosszúak az árnyékok, amikor jó kétórás taxizás után megérkezünk Siem Reap szállásokkal teli városrészébe.

BICIKLIN BELEMERÜLVE. A párás langymelegben már fél kilenckor megjelennek az első izzadságcseppek az ember halántékán, s úgy félórás tekerés után, mikor látható közelségbe kerülnek az első kőtornyok, gerincoszlop-melléki patakokká állnak össze. A főbb látványok akár napkeltétől napnyugtáig is bejárhatóak, azonban nem érdemes egyszerre minden követ leerőltetni a torkunkon. Nyomjuk a pedált, szívjuk be a sűrű dzsungellevegőt, és ha időnk engedi, menjünk az orrunk után. Azt nézzük meg, ami felkeltette az érdeklődésünket, és ne csak azt, amit a színes brosrák vagy az út menti táblák kijelölnek számunkra. Szabad kószálásra pedig bőven van hely és lehetőség. A 200 négyzetkilométeres parkban több száz templom található. Némelyikük nem több a rizsmező szélén összerokadt kőrakásnál, de tucatszámra állnak itt impozáns, sűrűn dekorált, sokemeletes tornyok. A 9 és 15. századok között virágkorát élő khmer birodalom központjával szolgáló Angkor az ipari forradalom előtti világ legnagyobb települése lehetett: hidakkal, kapukkal, komoly úthálózattal, lakóházakkal, kórházakkal, öntözőrendszerekkel, kiépített infrastruktúrával.

AZ ORSZÁG TÁVOLI
RÉSZEIBŐL IS ÉRKEZNEK
FIATALOK, HOGY PÁR
HÓNAPOT MEDITÁCIÓVAL
ÉS ELMÉLYÜLÉssel TÖLT-
SENÉK A HÍRES ROMOK
KÖZÖTT

BUDDHA ÉS VII. DZSAJAVARMAN KIRÁLY VONÁSAIT EGYSZERRE HORDOZÓ HATALMAS ARCOK MÉG HOSSZÚ NAPOKIG ELKÍSÉRNEK. TALÁN NEM IS A ROMOK VAGY A KÖRNYEZET, HANEM EZ AZ IDŐTLEN MOSOLY AZ, AMI ÖRÖKRE AZ EMLÉKEZETÜNKBE ÉG.

A területről készített műholdas felvételek elemzése után egyes kutatók úgy vélik, a területen egy időben akár egymillió ember is élhetett. A környékre jellemző jellemző építészeti sokszínűség mára csupán annak vallási épületeiben maradt fent. A kőből rakott templomokon kívül, beleértve a királyok palotáit is, minden gyorsan elenyésző fából készült. A hely első számú látványossága a Visnunak szentelt Angkor Wat (templomok városa), melyet a világ legnagyobb vallási épületeként tartanak számon. A khmer kultúra a 12. század közepén, II. Szurjavarman uralkodása alatt élte fénykorát, amikor a szélrózsa minden irányába hódító háborúkat indító uralkodó ezzel a hatalmas vallási komplexummal kívánt tisztelni az őt és országát védelmező istenség előtt. A Kambodzsa szimbólumává váló és zászlajában is megjelenő épület mai napig él, a hinduk és a buddhisták egyaránt vallási központjuknak tekintik.

A fél Dunányi szélességű vizesárokka körbevett főtemplom kockaszigete hatalmas. A látogatók többségét mágnesként vonzza az ikonikus épület, a mívesen faragott falak, az útvesztőszerű folyosók és a tobozszerűen csipkézett tornyok, pedig megéri besétálni a fákkal borított területre is. Alig pár száz méterre az oszlopcsarnokos kerengővel körbevett látványosságtól egy kislány friss kókuszdiót kínál. Az átellenben álló fa árnyékában motorok hűsölnek, egy félig nyitott falú templomban pedig nagy tömeg ül a földön és falatozik: kopaszra borotvált fejű női szerzetesek, sárga ruhás férfiak és a környéki településekről érkezett családok vegyesen. Épp csak benéztünk a lépcsőről, mikor intenek, hogy kerüljünk beljebb. Egy mosolygós, négyfős család egyből maga mellé ültet, és minden kérdés nélkül két virágmintás tányért, valamint ebédjük javát tolják elénk: nagy adag főtt rizsre mert sűrű zöldses levest, halat és édes dinnyét.

Bármerre nézünk, szőnyegekre megterített ebédet kanalaz a sokaság. Aztán a jóllakott gyerekek elszundítanak anyjuk mellett a földön, mi pedig elfogadjuk, hogy helyi szokás szerint némi adományért cserébe „minden jó kísérje utatokat” imát mondjanak értünk a szerzetesek. Megindító érzés pár perc alatt a történelemből a valóságba csöppenni. Délután megnyílnak az égi csatornák, és leszakad a kötelező mennyiségű eső, amit több helyivel egy lombos fa ernyője alatt várunk ki. Aztán a felfrissült aszfalton visszatekerünk a modern városba, ahol a naplemente közeledtével megélnék az élet a mozgó standok környékén. Az egyik kedvenc az izzókkal jól jelzett szendvicses, ahol a kordén fellelhető belevalókból kívánság szerint válogatva tölthetjük meg a friss bagettet. Szeletelt paradicsom, uborka, kockasajt, olajos hal, szalonna és valami egy tálban, ami aprított malacorra hasonlít. Újak lévén mindenből kérünk bele egy kicsit, mindezek tetejébe kerül a fűszeres sajt, s már indulhatunk is a turistákra épülő bárnegyedbe, ahol a nyugati mintára tervezett kocsmákban elnyúlva vagy lábunkat a fish spa halakkal teli akváriumába lógatva tervezhetjük a következő napot.

EGYMÁSTÓL ELVÁLASZTHAT-
LANOK A FÁK ÉS A KÖVEK A
TA PHROM TEMPLOMROMBAN,
AMIT A FELTÁRÓK ÚGY HAGYTAK
MEG AZ ŐRÖKKÉVALÓSÁGNAK,
AHOGY AZT TALÁLTÁK

Habár a kövek élettelenek,
a környéken élő emberek
már jelenlétükkel is törté-
neteket mesélnek...

MOTORIZÁLT FELFEDEZÉS. Gépesítve jóval nagyobb terület járhatunk be, s ha nem akarunk egy csoporthoz csapódni, kézenfekvő választás lehet a motoros tuk-tuk. Ez az egyik közkedvelt helyi közlekedési forma, ahol a tulaj motorjához gömbesüklővel egy vonalaiban fedett hintóra emlékeztető járművet csatolnak. Érdekes már előző este megalkudni a sofőrrel, hogy reggel ne ezzel menjen az idő. Válasszunk olyat, aki egy kicsit angolul is beszél, mert az együtt töltött nap folyamán útikönyvünk margóján túllépve friss pletykákat és személyes történeteket is megtudhatunk tőlük. Angkor komplex, mégis számos elemében ismétlődő képe nem a véletlen műve. Az évszázadok folyamán a főbb khmer uralkodók mind megépítették saját, szerkezetileg egyforma székhelyüket, így jött létre ez az egyedülálló, hegyén-hátán városforma. A kívülről négyszögletes vizesárokkal és fallal körbevett terület közepén mindig a választott istennek emelt díszes templom állt. A királyi palota északon, mellette pedig a lakóházak. Ez az elrendezés a hindu világkép által felvázolt univerzumot volt hivatott leképezni: a falak és a vizesárok a Föld hegyeit és vizeit jelképezik, a kapukhoz vezető híd az isteni és emberi világok közötti kapesot, míg a négy fő égtáj szerint beállított, gúla alakú főtemplom a Meru hegyet szimbolizálja, mely a hindu és a buddhista mitológiákban is a világ tengelye, az istenek lakóhelye.

Ezt a mintát követte Angkor utolsó jelentős uralkodója, VII. Dzsjavarman is, amikor megálmodta megapoliszát, Angkorthomot. A 12 kilométer hosszú, 8 méter magas, árokkal szegélyezett városfalban öt hatalmas kapu áll, melyekhez démonok és istenségek szigorúra faragott fejeivel szegélyezett hidak vezetnek. Az erdő a falon belül is folytatódik, csupán a romok környékén ritkították meg a sűrű vegetációt, így minden egyes épület meglepetésként vágódik az arcunkba. A parkban szerencsére nem szabnak méterre pontosan kikordonozott útvonalall gátat a felfedező szellemnek. Miután a bejáratánál megváltottuk az 1, 3 vagy 7 napra szóló belépőnket, néhány kivételtől eltekintve gyakorlatilag szabadon bókálászhatunk Angkor romjai közt. Csak saját biztonságunk és a műemlékek védelmét szolgáló jözan ész szab határt, meddig merészkedhetünk el.

Az Angkorthom mértani közepén, ahol a kapuktól induló főbb utak összefutnak, áll a piramis alakú Bayon főtemplom. Hét emelet magasságú, lótuszvirágos tornyai közt kicsinek érzi magát a halandó. A fennmaradt 37 oszlop mindegyikén négy, másfél embernyi arc, melyben Buddha vonási keverednek az istenkirályként tisztelt uralkodó képével, és a négy fő égtáj felé fordulva őrzik a birodalmat. A hozzájuk vezető folyosók korabeli jeleneteket és mitológiai történeteket ábrázoló domborművei között könnyű elveszni, a hatalmas fejekkel szemezve pedig egyre erősödik bennünk az érzés, hogy nem evilági hely ez. Ha az időtlenséget egyetlen fotóban kellene megfogalmaznunk, azt nagy valószínűséggel az Angkorthomtól egy kilométerre keletre fekvő Ta Phrom templomkolostorban készítenénk. A helyet a régészek abban az állapotában hagyták meg, ahogy annak idején rátaláltak.

Szimbiózisban élnek itt a fák és a kövek. Az akár 30 méteresre is megnövő indiai fűgék lassan, de biztosan veszik birtokba a romokat. Felülről érkező lélegzőgyökereikkel behálózják azokat, majd talajt érve megkapaszkodnak, hogy immáron két irányból folytassák a hódítást. Mindenhova bekúsznak és ráncokat rajzolnak az ódon, mohás falakra. Összetartják az épületeket, az épületek pedig megtartják őket. Egyik sem élné túl a másik pusztulását. Ha elég korán érzékszünk, akkor a felszálló párában, a dzsungel kibogozhatatlan hangjai között igazi felfedezőnek érezhetjük magunkat. A lombkorona zöldecsarnokai csak sejtelmesebbé teszik a sokszor kivehetetlen formájú romokat, ahol a kőhalomok közül néha egy kíváncsi gyík mászkor meg egy idő koptatta faragott arc bámul vissza. A 19. század második felének romantikus lázában élő Európájába különleges csemegeként érkezett Angkor.

A 20. század során restaurált és az 1992 óta világörökségi védelem alá tartozó romvárost évente mintegy 2 millióan keresik fel.

A ROMOKAT ÖSSZEKÖTŐ UTAK MELLETT ÁRUSOK KÍNÁLJÁK PORTÉKAIKAT. KI A KÖTELEZŐ SZUVENI-REKET, KI GYÜMÖLCSÖT, AMIT TALÁN A KÖRNYÉKBELI ERDŐBEN GYÚJTOTT. A SRÁC NEM TUDTA ELMONDANI, MIT IS KÍNÁL, DE MUTATTA, HOGY FINOM ÉS MINDENKÉPPEN ÉRDEMES MEGKÖSTÖLNI.

A kor élénk fantáziája gyorsan kiszínezte a francia természettudós, Henri Mouhot tuszrajzait, dzsungel rejtette kincsről és vadállatok lakta templomokról beszéltek az előkelő szalonokban. Pedig a francia nem felfedezte, csupán lerajzolta a templomokat, melyek létezéséről a helyiek mindig is tudtak. Mert Angkor sohasem néptelenedett el teljesen. A nagy királyok letűnével környékbeli halászok és rizstermelők költöztek a falak közé, akiknek utódai ma is itt élnek. Talán tuk-tuk sofőrök, valamelyik szomszédos településről bejáró földművesek, esetleg narancssárga lepelbe tekert szerzetesek, akik örökkévalóságot sugalló jelenlétükkel teszik időtlenné az itt eltöltött napokat. ■

WWW.KUNDERMANN.HU

NEM INDUL AZ AUTÓ.

ITT AZ IDEJE, HOGY KÜLÖNLEGESNEK ÉREZZE MAGÁT.

DÍJMENTES AUTÓS ASSZISZTENCIA CIB GOLD BANKKÁRTYÁVAL

A „CIB Gold bankkártya” kifejezés alatt a lakossági ügyfelek számára elérhető CIB MasterCard Gold Betéti Bankkártyák és CIB MasterCard Gold Hitelkártyák együttesen értendőek. CIB MasterCard Gold Hitelkártya esetén a Teljes Hiteldíj Mutató: 42,15%. A feltüntetett THM-érték számítása 750 000 forint hitelkeret és 3 éves futamidő figyelembevételével történt. A hitelkártya nem egyenletes törlesztésű hitelnek minősül. Jelen tájékoztatás nem teljes körű. A CIB MasterCard Gold bankkártyákra vonatkozó részletes feltételek megtalálhatóak a www.cib.hu honlapon, valamint a CIB bankfiókokban.

CIB BANK